

Arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel – Kvinesdal 2040

POLITISKE SINGALER I TIDLIG PLANFASE
SEKTOR FOR SAMFUNNSUTVIKLING

Innledning

I *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023* uttrykker regjeringen en forventning om at kommunene utarbeider arealstrategier som del av kommuneplanens samfunnsdel, og at disse legges til grunn ved revisjon av kommuneplanens arealdel. I planprogrammet for rullering av kommuneplanens samfunnsdel er det derfor forutsatt at det skal utarbeides en arealstrategi som skisserer hvordan bruken av arealene skal tilpasses de overordnede målene for samfunnsutviklingen, jf. kapittel 4.2 i planprogrammet.

I planarbeidet ble det opprettet en arbeidsgruppe bestående av fagpersoner fra plan- og miljøenheten som fikk i oppgave å utforme forslag til arealstrategi som skal sikre tettere kobling mellom samfunnsdelen og arealdelen. Formålet med arealstrategien ble formulert som «å forenkle arbeidet med arealdelen, og tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering».

Arbeidsgruppa ønsket tidlig i planarbeidet å innhente politiske signaler i forhold til hva det politiske nivået vurderer som viktig. Den 23. og 24. september 2020 ble det derfor gjennomført dialogmøte med henholdsvis formannskapet (politisk styringsgruppe for planarbeidet) og forvaltningsutvalget (planutvalg etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven). Forut for dialogmøtene hadde de politiske utvalgene mottatt notatet *Arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, en innføring* (2020).

Oppsummering av politiske signaler til arealstrategi tidlig i planarbeidet

Under er de politiske signalene som fremkom i dialogmøtene oppsummert.

Formannskapet (23.09.20)
Det ble påpekt at tydelige og realistiske mål må legges til grunn for arealstrategien.
Arealstrategien må ta inn over seg SSBs befolkningsframskriving mot 2040. Det ble tatt til orde for at det må jobbes for å stoppe den negative befolkningsutviklingen.
Det ble påpekt at infrastruktur må stå sentralt ved vurdering av etableringer.
Det ble vist til Lister 2030 (regional plan) og arealproblematikken i denne planen, og at man i dette planarbeidet i for stor grad har vektet sentralisering vs. spredt bosetting (merk planen ikke vedtatt per september 2020).
Fra flere holdt ble det fremholdt at hele kommunen må tas i bruk og at dette må gjenspeiles i arealstrategien.
Fortsatt mulighet for spredt bosetting ble vektlagt av flere. Det ble fremhevet at arealstrategien må romme mulighet for fortsatt spredt bosetting.
Det ble uttrykt at tilrettelegging for spredt bosetting representerer en satsing på distriktene i kommunen.
Det ble også trukket frem at spredt bosetting i en kommune som Kvinesdal også handler om tilhørighet (muligheten for å kunne bo/etablere seg i nærhet av gården/grenda der man vokste opp).

Det ble også tatt til orde for at tiden var innen for å drøfte problemstillingen knyttet til hva satsing på spredt boligbygging og spredt fritidsbebyggelse kan representere for kommunens satsing på regulerte bolig- og hyttefelt. Hva er virkningene? Konkurrerer vi med oss selv? Bør deler av satsingen spisses? Her ble særlig forholdet mellom spredt fritidsbebyggelse og satsingen på regulerte hyttefelt på Knaben trukket frem. Hva skal spisses; fritidsbebyggelse i regulerte felt vs. spredt fritidsbebyggelse? Det ble også stilt spørsmål om vi i for stor grad tillater bygging på gårdene vs. regulerte boligfelt.

Problemstillinger knyttet til sentralisering, spredt bosetting og miljø/klima må balanseres opp mot hva som er viktig for innbyggerne.

Utvikling av grendene ble trukket frem av flere. Utvikle kommunale verktøy for å styrke grendesentrene. Infrastrukturen ble trukket frem.

Det ble påpekt at regulerte boligfelt er i ferd med å fylles opp selv om det har gått sent. Unntak her Kvinlog (Kleivebakken). Behov for flere boligtomter i Austerdalen ble trukket frem.

Problemstillingen knyttet til kollektivmuligheter vs. spredt bosetting ble reist. Rammer unge uten sertifikat og eldre som ikke lengre kan kjøre eller har sertifikat.

Flere problemstillinger knyttet til boligområder ble løftet frem. Hvor stort er behovet i fremtiden? Hvilke typer boliger er det behov for? Trender i markedet? Det ble fremhevet at det er viktig med mangfold. Det faktum at vi får en aldrende befolkning må gjenspeiles i tilnærmingen av boligtyper. I forhold til utnyttelse av tilgjengelige boligareal ble det tatt til orde for å tenke nytt.

Pandemien har vist at en spredt utbyggt kommunen som Kvinesdal kan ha fortrinn i en slik situasjon – trygghet – turområder.

Tilgjengelige/regulerte næringsområder er viktig/avgjørende. Dagens situasjon ble beskrevet som svak/sårbar (Øye og Opofte).

Innenfor næringsområdet ble det løftet frem at Kvinesdal må tenke større – ny E39 – havnemuligheter – kraft – nær tilknytning til sentralnettet – hvilke muligheter/fortrinn kan dette generere?

Kommunen må kunne komme i en posisjon der man kan stille fort opp ved nyetableringer.

Grønn omstilling ble trukket frem. Det er andre forventninger i dag enn da planen fra 2010 ble laget. På den annen side ble det påpekt av FNs bærekraftsmål ikke må ta overhånd.

Grønn struktur/turområder ble trukket frem som viktig og må forstås som en del av kommunens folkehelsearbeid (forebygging). Ved tilrettelegging av turområder viktig å ivareta mangfoldet – universelt tilrettede turløyper/områder – rekreasjonsmuligheter for demente. Gode turmuligheter/turområder bidra til økt livskvalitet for mange mennesker.

Forvaltningsutvalget (24.09.20)

Næringsarealer ble trukket frem som viktig særlig med tanke på at det er begrenset med ledige arealer i dag (Opoft, Øye, Åmodt).

Kommunens fortrinn i form av tilgang til kraft/nær tilknytning til sentralnett, havnemuligheter, kort avstand til ny E39 – må utnyttes – legges som premiss for utvikling.

Det ble fremhevet at kommunen burde satse på kraftforedlende industri.

Satsing på grønn næring, jf. satsingen i Indre Agder.

Det ble vist til at jordbruket er den største næringen i kommunen og at det derfor er viktig å satse på landbruket. De senere års fokus på kortreist mat og sårbarheten knyttet til matforsyning ved pandemi har vist viktigheten av å ha et aktivt/levende landbruk.

Kommunens desentraliserte struktur ble gjennomgående fremhevet som viktig og muligheten for spredt bosetting som sentral og bør videreføres. Landskapet holdes i hevd gjennom spredt bosetting.

I forhold til den desentraliserte strukturen og store muligheter for spredt utbygging, bør det vurderes om den spredt bosetting primært bør følge etablerte ferdselsårer (at man begrenser hvor spredt, spredt kan være).

Det ble fremhevet at i tillegg til å ivareta grendesentrene, må det også finne sted utvikling der. Grendesentraene må ha et innhold/verdi for de som bor der. Det ble tatt til orde for å styrke Liknes, Feda og Kvinlog.

Det ble trukket frem at fortetting først og fremst må skje i sentrumsområdet (Liknes).

Behovet for nye boligområder (regulerte boligfelt) ble trukket frem. Det ble påpekt at det er mangel på ledige tomter i Austerdalen. Her ble det poengtert at det kan ha negative virkning for Austerdalen skole.

Det ble løftet frem at man kunne ta initiativ til å etablere en «bank» med oversikt over ledige private tomter (tomter som grunneier er åpen for å selge).

Det ble reist spørsmål ved om kommunen burde spisse seg som bokommune for regionen/omkringliggende områder. Ny E39 gir nye muligheter.

Det ble stilt spørsmål om kommunesammenslåing er en aktuell problemstilling i forbindelse med ny samfunnsdel. Kan kommunesammenslåing være en mulighet i forhold til utfordringer man står ovenfor? Her ble det også tatt til orde for at folkeavstemmingen fra 2016 burde bli stående, dersom ikke det oppstår nye uforutsette hendelser/beslutninger som endrer dette bilde.